

Motorløb i Snoghøj 1946-1956

Af Søren K. Jakobsen

Sammen med aflevering af en del genstande, der blev skænket til museet for få år siden, lå der et avisudklip, som pirrede min nysgerrighed. Under overskriften "10.000 Tilskuere til Motorløbet i Snoghøj" var der i en trespaltet artikel med to fotografier en udførlig omtale af et motorløb arrangeret af Fredericia Motorklub.

Desværre var det så uheldigt, at datoen ikke var kommet med i avisudklippet, men ud fra typografi m.m. kunne jeg regne ud, at det stammede fra Fredericia Dagblad, og at det sandsynligvis blev bragt i en mandagsudgave fra en sommermåned i et af årene kort efter Anden Verdenskrigs afslutning.

Gennemgang af et stort antal aviser på Lokalhistorisk Arkiv førte omsider frem til artiklen, der viste sig at stamme fra mandag den 11. august 1947. Den fortsatte eftersøgning afslørede som ventet, at der nogle dage forud, nemlig lørdag den 9. august, havde været en avisannonce, der reklamerede for motorløbet.

Med overskriften "Motorløb" blev der skrevet: "Søndag d. 10. August Kl. 14 køres Danmarks hidtil største Motorløb paa Banen ved Lillebæltsbroen. Danmarks fineste Kørere deltager i Ekspert-Special, Standard og Sidevogn samt Midgetcars, i alt 36 Kørere. Entre: Voksne 2.50, Børn 1.50 incl. Skat. Der afgaar Særtog fra Fredericia

til Broen Kl. 12,40 og Retur fra Broen Kl. 18,30. Fredericia Motorklub".

Mange tilskuere

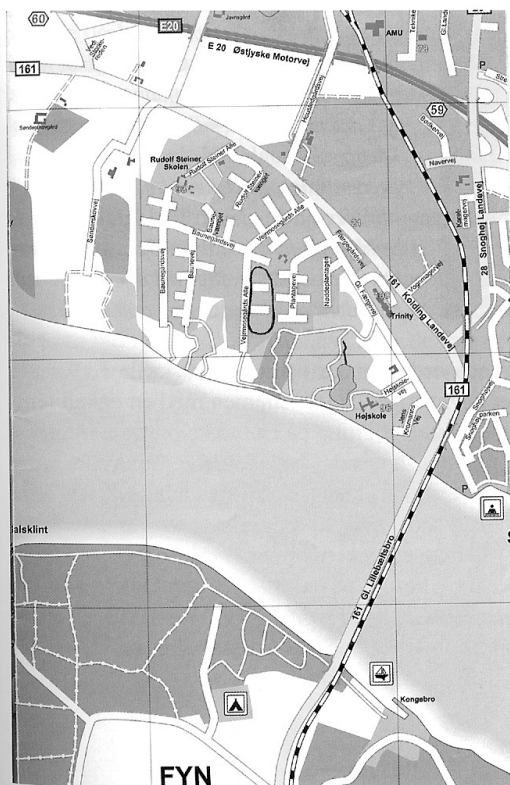
Når der var en omfattende avisomtale i Fredericia Dagblad, antog jeg, at også byens to andre aviser ligeledes havde en omtale af motorløbet, og det blev bekræftet, da jeg slog op i Fredericia Avis/Jydske Tidende fra den 12. august og i Fredericia Social Demokrat fra den 11. august. Aviserne var lidt uenige i deres vurdering af antallet af tilskuere til søndagens løb, for to af dem anslår tilskuertallet til ca. 10.000, mens den tredje nævner ca. 12.000. Men ellers er aviserne temmelig enige i deres indtryk af stævnet – nemlig, at det var en succes.

I den forbindelse er det påfaldende, at alle tre aviser lægger vægt på de dramatiske islæt ved motorløbene, styrtene. "Flere dramatiske Styr", "Mange Styr i Løbene paa Motorcykler", lyder to af overskrifterne, men i samme åndedrag berettes, at styrtene ikke fik alvorlige følger for hverken kørerne eller publikum, og "...der blev hverken Brug for Samariter eller Ambulancer", skriver Social Demokraten.

Midget-Cars

Blandt dagens 28 løb beskæftigede aviserne sig i særlig grad med løbene for de såkaldte Midget-Cars, "de smaa stive Vogne", der åbenbart kunne

være vanskelige at styre. To af aviserne giver en fyldig omtale af specielt et af disse løb. En af bilerne kørte under en dristig overhaling sit forhjul ind i barrieren, ”og Ernst Mortensen (røg) for fuldt Drøn ind mod en af Hegnspælene mellem

Skitse af Snoghøjbanens omtrentlige placering indtegnat på udsnit af et bykort fra 2003.

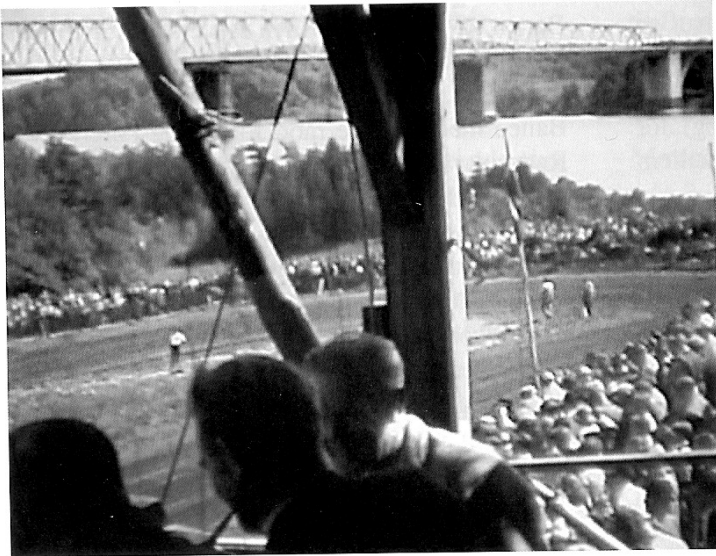
Banen og Publikum. Bilen rejste sig lodret i Vejret, knækkede en Flagstang, der røg over mellem Publikum, mens Bilen heldigvis væltede ind paa Banen med Hjulene mod Jorden og Føreren ved Rattet parat til at køre videre...”. Denne dramatiske episode var baggrunden for Social Demokratens underoverskrift ”..en Midget-Car forsøgte at sætte Højderecord!” Ingen personer kom til skade ved uheldet, men løbet blev dog afblæst.

I avisreportagen kan læses, at det var motorklubbens andet stævne på banen ved Snoghøj. Det første stævne må sandsynligvis have været identisk med indvielsen af banen. Det skete den 12. april 1947.

Danmarks smukkeste beliggende motorbane

Motorbanen i Snoghøj var en kombineret jord- og terrænbane. Motorløb på en sådan bane blev populært i Danmark fra 1920’erne under betegnelsen ”Dirt Track” – eller som det blev udtalt af nogle danskere: ”dørtræk” (senere speedway). Den første jordbane i Danmark åbnede i Bagsværd den 30. oktober 1920. Sporten fik mange tilhængere, som nød at overvære den ofte dristige kørsel, der blev præsteret af kørerne. I begyndelsen kørte nogle af deltagerne på almindelige motorcykler, hvor man blot afmonterede lygter og andre udsatte løsdele, inden køretøjet blev brugt på racerbanen; men efterhånden blev der udviklet specielle dirt track motorcykler.

Området med motorbanen lå således, at den østlige side stødte op til nogle marker og plantager, der

Desværre er det ikke lykkedes at finde gode billeder fra Snoghøjbanen. Derfor har det været nødvendigt at forsøge at "fastfryse" nogle af de levende billeder fra den gamle utydelige film "Baneløb i Fredericia Søndag d. 22. Maj 1949", produceret af B.B. Film, Bogense. Her er et billede af den sydlige del af motorbanen med det store sving. Set fra dommertårnet.

tilhørte gartner Kromann. Der er i dag ingen synlige rester af banen, men ifølge Hans Kromanns erindring var banen bygget op som nærmest en stor oval, hvis vestlige langside lå nærmest på det nuværende fortovej på den østlige side af Vejrmosegårds Allé fra omtrent det lille vænge ved nr. 41-49 i nord og ned til omtrent nr. 67 i syd.

Banens opbygning

I den nordlige ende var banens såkaldte "lille sving", mens det "store sving" befandt sig omtrent, hvor der i dag er en græsplæne mellem villaerne Vejrmosegårds Allé nr. 67 og 69. Dette sving var bygget op, så det skrånede. Når kørerne havde passeret dette sving med stor fart og kørte

mod nord i banens østlige side, skulle de forcere et jævnt stigende terræn, men med en enkelt temmelig stejl stigning på en bakke omtrent midtvejs på denne langside. Når det lille vandrette sving var rundet i banens nordlige ende, gik det atter nedad mod mosen, og undervejs på denne langside passeredes dommertårnet, der oprindeligt vistnok bestod af en tidligere jernbanegodsvogn, men som blev udbygget senere, så det fik en etage mere, hvorfra løbskommissærerne havde en fin udsigt over hele banen.

Længden af løbet

Der var altså tale om en jordbane på et sydvendt skrånende terræn med en højdeforskel på seks-

syv meter. Banen var 500 meter lang, og hvert løb bestod af fire omgange. I sin omtale af løbene den 11. august 1947 nævner avisen endvidere, at banen var blevet betydeligt bedre siden første løbsdag, ”..men er dog stadig tilpas morsom og vanskelig at passere, ligesom den stiller store Krav til baade Kørere og Maskiner...”.

Banerekorden – dvs. hurtigste tid for gennemkørsel af de fire omgange – var på 1 min. 43,8 sek. og blev sat af Svend Engstrøm.

I årene mens banen eksisterede, ser det ud til, at der blev kørt løb tre-fem gange i hver sæson, der strakte sig fra maj måned og hen på efteråret, for Kromann erindrer, at kontrollører måtte være på vagt over for tilskuere, der kravlede over hegnet og kom ind i Kromanns plantage, hvor de forsøgte at stjæle den modne frugt fra frugttræerne.

Publikum

Som det fremgik af annoncen, kunne publikum nå frem i nærheden af motorbanen med toget og stå af på det lille trinbræt ”Broen” for enden af Lillebæltsbroen på Fynssiden og derefter spadsere ca. en km over Lillebæltsbroen til Jylland, hvor man kunne gå ned ad den høje trappe til Snoghøj. Men Kromann og flere andre erindrer, at der på løbsdage desuden var parkeret biler tæt på begge sider af Gl. Færgevej og på græsarealer omkring gården Vejrmosegård. En anden meddeler, Thor Vinther, erindrer, at der var cykelparkering – for mange cykler! – på markerne omkring det senere Motel Medio.

Publikums adgang til motorbanen skete (vistnok) ad en indgang i områdets nordvestlige hjørne.

Hele baneområdet var indhegnet, og tilskuerne kunne stå ved en barriere bestående af et for-

Udsnit af inderkredsen og den nordlige del af motorbanen. ”Frosset” billede fra filmen ”Baneløb i Fredericia Søndag d. 22. Maj 1949”, produceret af B.B. Film, Bogense.

holdsvis lavt fjedrende trådhegn hele vejen rundt om banen; men især det store sving tæt ved mosen i banens sydlige ende tiltrak mange tilskuere – for det var efter sigende dér, at de fleste dramatiske episoder opstod. Endvidere tog mange plads i nærheden af målstregen ud for dommertårnet på banens vestlige langside.

Der var ikke adgang for publikum til inderkredsen, hvor der var opstillet et samaritertelt samt parkeret en ambulance og køretøjer, der blev brugt til at udbedre skader på banen.

Foruden motorkørerne var en lang række personer engageret i forbindelse med afvikling af løbene.

Der var f.eks. dommere, rytterchefer, mekanikere, startere, læger og speakere. En af starterne var kørelærer R. Madsen. Som læge nævnes Ib Gerdes, og radioforhandler Andersen fungerede som speaker – alle fra Fredericia.

Medlemmernes egen indsats

Motorbanen i Snoghøj blev anlagt i løbet af sommeren 1946 på et jordstykke, som Fredericia Motorklub af 1945 lejede hos vognmand Niels Andersen. Banen blev opbygget udelukkende ved hjælp af arbejdskraft fra motorklubbens egne medlemmer. Banen blev af pressen omtalt som ”Danmarks smukkeste beliggende Bane”. Dens tilskuerkapacitet blev anslået til ca. 18.000! Banen blev som tidligere nævnt indviet med den første løbsdag den 12. april 1947 – nu da det efter krigen atter var muligt at skaffe tilstrækkeligt brændstof til køretøjerne, og

hvor motorsporten igen blomstrede op. Foruden de allerede nævnte løbsdage bød året 1947 på endnu en løbsdag, nemlig den 12. oktober.

Motorsporten i krise

Allerede et år senere hang banens eksistens imidlertid i en tynd tråd, fordi Handelsministeriet i maj 1948 udstedte et ”..midlertidigt forbud mod anvendelse af motor-køretøjer til motorløb og sports-opvisninger..”. Grunden til forbudet skyldtes en truende situation med hensyn til at skaffe tilstrækkelige mængder benzin til det danske samfund. Bortset fra nogle få dispensationer ramte dette forbud alle danske motorbaner, som derfor i august sendte en delegation til handelsminister Jens Otto Krag i et forsøg på at få dispensation og forbudet ophævet – men forgæves. Bekendtgørelsen blev dog ophævet i februar 1949. Fredericia Motorklub overlevede krisen, og som det kan ses nedenfor, blev der i de følgende år igen afviklet flere løb på banen.

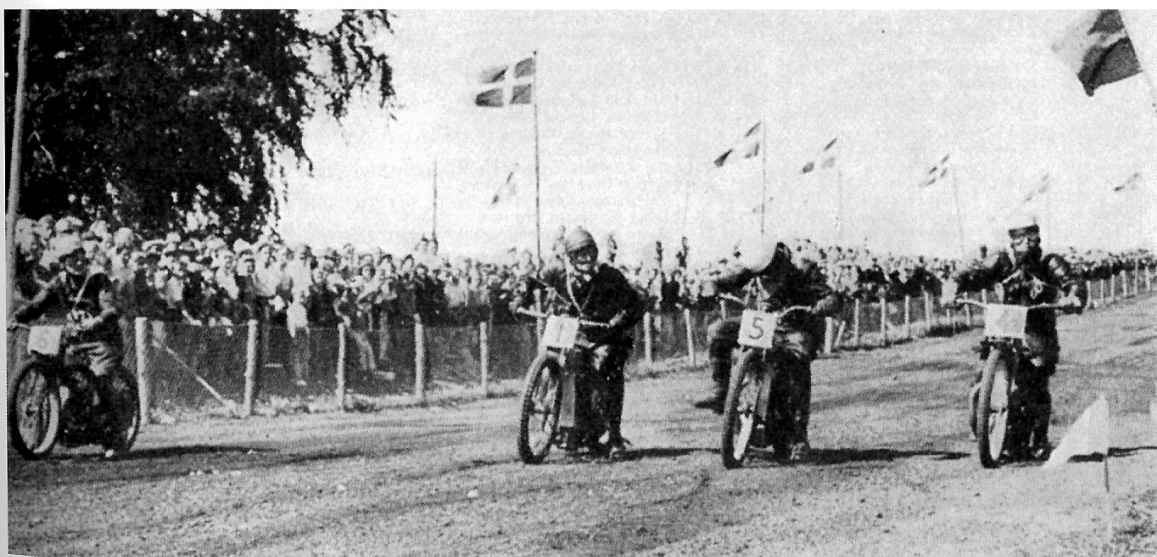
Dramatiske og fine løbsdage

Efter krisen for motorsporten i 1948 ser sæsonen 1949 ud til at have været et godt år for motorbanen i Snoghøj med flere fine løbsdage. Årets første løb havde ca. 7.000 tilskuere og blev afviklet søndag den 22. maj, hvor ”..Banen ved Snoghøj og Lillebæltsbroen..” igen var arena for ”..Danmarks hurtigste Ryttere..”. Billetprisen var uændret i for-

hold til løbet i august 1947 – dog med den tilføjeelse, at billetprisen på 1,50 kr. gjaldt både børn og ”menige Soldater”.

Løbene var inddelt i fire klasser, og igen blev der præsteret ”Fin Motorsport..” og med ”Kun faa mindre Uheld”, som det fremgik af overskrifterne fra reportagen i Fredericia Dagblad den 23. maj 1949. For avisens udsendte medarbejder var det en fornøjelse at følge dagens løb, der repræsenterede ”..virkelig fin Motorsport..” med flere ”..rigtige Publikumløb..”, hvor ”..Kørerne kæmpede om Pladserne bogstavelig talt lige til Maalstregen..”.

Men ligesom i den før nævnte reportage var det igen uheldene, der optog en væsentlig del af spaltepladsen. Her blot et eksempel fra et styrt i det nordlige sving – i øvrigt med nedennævnte Svend Nissen som en af de stærkt involverede: ”.. et Øjeblik var alt Forvirring: Støv, der hvirvledes op af det øvrige Felt, der passerede faa Sekunder senere, og de to væltede Motorcykler, hvis Maskiner fortsat gik for fuldt Drøn. Saa snart Feltet var passeret, ilede Samaritter til Hjælp. Bent Jensen maatte hjælpes op paa en Baare, og stærkt blødende blev han ført til Samaritterteltet, hvor man heldigvis kunde konstatere, at der kun var Tale om Hudafskrabninger..”.

Klar til start på Snoghøjbanen. Foto fra bogen ”Sport i Verdensformat. Dansk og international Motorsport”, Odense 1948.

Fredericia Motor Klubs Baneløb

ved Snoghøj Søndag den 12. Oktober Kl. 14

OFFICIALS

Dommere Herr Justitsin. Motorsagkyndige Svendsen, Fredericia
 " Kørel. Arn. Nielsen, Sportsudvalgform. f. B.M.K.
 " Rutebilchauff. John. Jensen, Formand f. B.M.K.
 Handcapper Herr Friksmester Ramhøj, Bøgense
 Løbsleder Herr Buntmagermester Bøjlesen, Formand f. H.M.K.
 Starter Herr Kørelærer Reimar Madsen, F.M.K.
 Rytterchef Herr Motorcykleforhd. Tobiasen, Vejle, og
 " Kranfører E. V. Andersen, F.M.K.
 Maskineftersyn Herr Mekaniker K. Andersen, F.M.K.
 " Værkfører Olsen, F.M.K.
 Læge Herr Ib Gerdes
 Speaker Herr Radioforhandler Andersen
 Ambulance: Falcks Redningskorps og Røde Kors

Program

Pris: 50 Øre

Løbet godk. af D.M.U. og K.D.A.K.

Delegeret for D.M.U.:

Herr John Mikkelsen, Fm. for K.M.K.

Delegeret for K.D.A.K.:

Herr Forretningsf. H. C. Nielsen

Arrangør:

Fredericia Motor Klub

Ret til Ændring

i Programmet forbeholdes

BANENS LÆNGDE 500 METER

Alle Løbene køres over 4 Omgange

Deltagerliste

Lic. Nr.	Start Nr.		Lic. Nr.	Start Nr.	
231	1	Irving Irving, København	606	16	Viggo Hansen, Fredericia
314	2	Aage Jacobsen, Svendborg			~~Viggo Hansen, Fredericia~~
441	3	Svend Jensen, Odense	18		Niels Mathiasen, Fredericia
217	4	Svend Nissen, Odense	49	19	Hans Dalsgaard, Vejle
315	5	Egon Rasmussen, Svendborg	646	20	Svend Knudsen, Odense
	6	~~Thomsen Haderslev~~	403	21	Thorkild Sørensen, Horsens
428	7	Kurt Lauritsen, Esbjerg	565	22	B. Brunn Larsen, Odense
431	8	Børge Mørck, Kolding	347	23	Vitus Kelvang, Kolding
413	9	Ejvind Hansen, Ellstrup		24	Markinen, Kolding
412	10	Villy Andersen, Kolding		25	Kaj Sørensen, Fredericia
469	11	Bruno Iversen, Vejle	668	26	Chr. J. Thomsen, Haderslev
	12	Gunner Hansen, Fredericia	15	27	Kaj Hansen, København
	14	Palle Nielsen, Fredericia	117	28	Ernst Mortensen, Horsens
417	15	Sigfred Sørensen, Fredericia		29	Søren Holck Hansen, Aarhus
				30	Poul Kalor, Odense

Udsnit af program for løb på
 Snoghøjbanen den 12. oktober 1947

Ellers havde skribenten kun ros til arrangørerne, for "...alt klappede som det skulde, bortset fra enkelte smaa Skønhedsfejl...". Om aftenen blev der foretaget præmie-uddeling på Snoghøj Badehotel i en "...fornøjelig og hyggelig Stemning...". Det er oplyst, at flere udenbys kørere ofte overnattede på Snoghøj Badehotel, hvilket i tiden omkring løbsdagene gav ekstra leben dér. Stemningen var især munter, men kørernes iltre temperament kunne også resultere i slåskampe mellem dem.

Erritsøpokalen

En af de motorkørere, der ofte optræder øverst på resultatlisterne, er Svend Nissen fra Odense. Jeg har haft lejlighed til at besøge ham, og oplysninger fra ham indgår i denne beretning. Han blev født i 1918 og deltog i størsteparten – om ikke alle – af løbsdagene på Snoghøjbanen. Nissen opnåede et stort antal sejre. Han blev bl.a. danmarksmester i speedway i 1950 og 1957, og en af hans

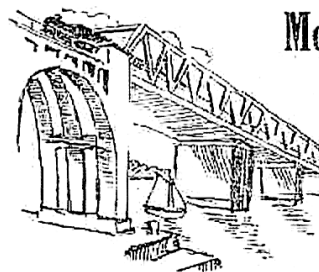

største triumfer nåede han, da han i 1960 vandt den meget eftertragtede "Gyldne Hjelms" efter tre hårde løb i Holland. I hans imponerende pokalsamling befinder sig ligeledes en sølvpokal udsat af Erritsø Kommune i 1947. Denne vandrepokal vandt Svend Nissen til ejendom, efter at han den 28. august 1949 havde vundet den tre gange.

Nedgangstider

I løbet af 1949-sæsonens øvrige løbsdage måtte arrangørerne desværre konstatere en nedgang i antallet af tilskuere; men Fredericia Motorklub af 1945 havde dog ikke mistet modet. Der blev det følgende år annonceret med et "Stort Motorløb paa Banen i Snoghøj, Søndag d. 16. April 1950"; men dette stævne måtte aflyses pga. dårligt vejr og udsat til den følgende søndag, hvor "vandgangen" var afløst af ideelt vejr. Mellem 3.000 og 4.000 mennesker var troppet op, og specielt løbene med sidevogne faldt i publikums smag. Især overraskede det meget, at en Nimbus motorcykel vandt i to af heatene. "Det er som bekendt noget af et særsyn at se denne udprægede turistcykle besætte en førsteplads ved et motorløb", blev der skrevet i en omtale af stævnet.

Anden Pinsedag den 29. maj 1950 blev der igen afviklet motorløb i Snoghøj. I en annonce kunne læses følgende opfordring: "...Reserver Dagen og afslut Pinseturen i Snoghøj. Tag Madkurven med til Landets smukkeste Motorbane...". Vejret viste sig desværre at være råkoldt og præget af grå

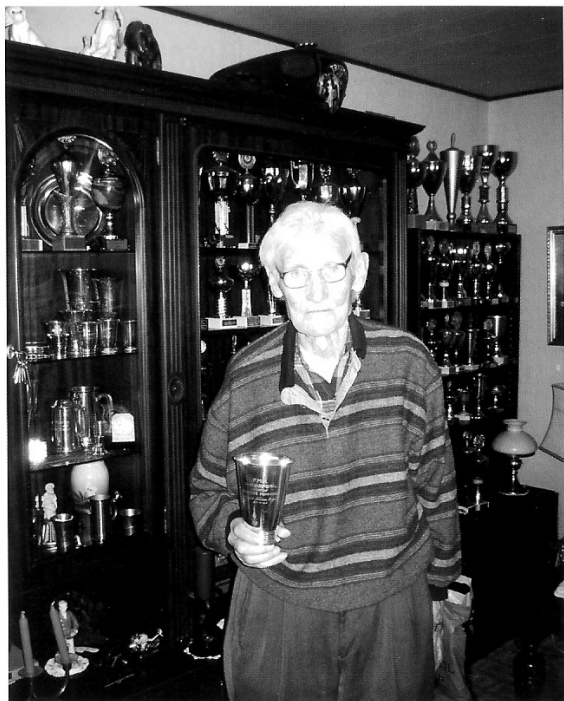
Motorbanen ved Snoghøj nedlagt

En af Danmarks smukkeste beliggende baner er blevet nedlagt, idet »Fredericia Motorklub af 1945« har måttet trække sine pæle op. Årsagen til nedlæggelsen skyldes, at jorden, hvorpå banen var anlagt, er blevet slået ved auktion, og den nye ejer står åbenbart ikke på motorfolkenes side.

Nekrolog" for motorbanen ved Snoghøj i 1951

skyer, men alligevel fandt 2.500 mennesker vej til motorbanen. Arrangørerne havde sat næsen op efter gode løb med bl.a. datidens kendte kørere, Morian Hansen og Bent Jensen; men ingen af de to kørere levede op til forventningerne, og tidligere omtalte Svend Nissen havde tekniske problemer med sin maskine.

*Svend Nissen med Erritsøpokalen.
(Foto, 2009, Søren K. Jakobsen)*

Snoghøjbanen nedlagt

Det er usikkert, hvor længe motorbanen i Snoghøj eksisterede, men sandsynligvis blev det sidste løb kørt i 1950, for det år blev arealet, hvor banen lå, solgt på tvangsauktion. Resterne af banen forsvandt definitivt, da udstykningen til villabebyggelsen i kvarteret omkring den senere Vejrmosegårds Allé startede sidst i 1950'erne.

Den endelige årsag til banens lukning kendes ikke. En antagelse kunne være, at en stor forlystelsesafgift til staten kan have været en medvirkende årsag. En statsafgift på 60% af entrébilletterne havde tidligere gjort livet surt for mange motorbaner, hvoraf flere lukkede efter ganske få år.

Nekrolog

Men det er nok mere realistisk at henholde sig til den "Nekrolog", som blev nedskrevet over banen i 1951. Under overskriften "Motorbanen ved Snoghøj nedlagt" beretter en ukendt skribent: "En af Danmarks smukkeste beliggende baner er blevet nedlagt, idet "Fredericia Motorklub af 1945" har måttet trække sine pæle op. Årsagen til nedlæggelsen skyldes, at jorden, hvorpå banen var anlagt, er blevet solgt ved auktion, og den nye ejer står åbenbart ikke på motorfolkenes side".

Denne kendsgerning gav anledning til følgende bitre kommentar i Dansk Motor Unions blad, "Motor og Sport" i oktobernummeret 1950: "Vi har nedlagt vor bane i Snoghøj på grund af gårdens salg på tvangsauktion. Vi havde lejet banen med en opsigelsesfrist på 5 år fra ejerens side, men da kontrakten ikke var tinglyst, måtte vi, da den nye ejer overtog gården, trække vore pæle op, da han ikke ønskede en motorbane på sin jord. Vi advarer i den anledning andre klubber, hvis de ikke har tinglyst kontrakt, om at få det gjort, så de er på den sikre side". Underskrevet Aage Larsen.

Motorbane ved Strandvejen

Efter at banen i Snoghøj blev nedlagt, blev der i 1951 i stedet anlagt en tilsvarende 350 meter lang jordbane ved Strandvejen neden for restaurant Hannerup Pavillon – dvs. hvor Fag og Firmas boldbaner nu er placeret.

Banen blev indviet søndag den 17. juni 1951 i overværelse af ca. 4.000 tilskuere og med deltagelse af ”Landets hurtigste Ryttere”. Entreen for voksne var 2,50 kr., mens børn og soldater kunne slippe ind for 1,50 kr.

I modsætning til banen i Snoghøj var denne bane ganske flad og i begyndelsen meget blød, og den var blevet betydeligt forbedret til næste løbsdag, der fandt sted søndag den 29. juli 1951 kl. 14 i overværelse af ca. 3.000 tilskuere. De blev vidne til en række hårde løb, hvor der hverken blev sparet på spænding eller dramatiske styrt, som bevirkede, at flere tilskadekomne kørere måtte transporteres til sygehuset i såvel ambulance som privatbil. Ved dette stævne deltog flere hollandske kørere, og én af dem præsterede dagens hurtigste tid, nemlig 1.22.6.

Motorbanen i Hannerup fik kun få års levetid.

Speedway på andre baner

Speedwayløbene fortsatte derefter på flere andre mere eller mindre interimistiske baner i Danmark. Et af de mere kendte traditionelle løb blev hvert år afviklet på Charlottenlund Travbane –

nemlig det såkaldte Guldbarreløb for nogle af verdens bedste kørere. Her opnåede ovennævnte Svend Nissen en fornem tredjeplads som en af sine bedste placeringer.

Fra midten af 1960'erne og indtil 1980'erne blev cindersbanen på Fredericia Stadion undertiden benyttet til speedwayløb, og da Horsens Motorklub gik fallit i 1969, blev Frederikslystbanen (ved Løsning-Hedensted) overtaget af Fredericia Motor Klub som klubbens nye hjemmebane. Frederikslystbanen blev nedlagt i 1998. En bane i Vejlbj nord for Fredericia har i flere årtier været brugt som træningsbane for Fredericia Motorklub, og siden 2004 har en motorbane i Fjeldsted på Fyn været hjemmebane for Fredericia Motorklub.

Frosset billede fra filmen ”Baneløb i Fredericia...”